

MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DEPARTAMENT UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. +48 22 661 17 38, fax +48 22 661 17 35

www.mrpips.gov.pl;

Warszawa, 11 września 2020 r.

DUS-II.055.6.2020.SG

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o petycjach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) zawiadamia, że Pani petycja w sprawie podjęcia działań legislacyjnych w celu zmiany ustawy z dnia 31 stycznia 2019 r. *o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym* (Dz. U. z 2019 r. poz. 303), polegającej na wprowadzeniu w ww. akcie prawnym dla pracujących matek lub w przypadku np. śmierci matki dla pracujących ojców rodzin wielodzietnych (co najmniej czworo dzieci) dodatku rekompensującego trud wychowania dzieci, została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Petycja, która wpłynęła do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej za pośrednictwem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w dniu 20 lipca 2020 r. zawiera postulat zmiany ustawy z dnia 31 stycznia 2019 r. *o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym*.

Zdaniem wnioskodawczyni prawo do świadczeń określonych w ustawie powinno zostać przyznane również matkom (lub w przypadku np. śmierci matki – ojcom), które wychowując dzieci w rodzinach wielodzietnych były aktywne zawodowo.

Na wstępie wskazać należy, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające (określane przez wnioskodawczynię, jako „matczyna emerytura” nie jest emeryturą, ani dodatkiem do emerytury.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające to specjalne świadczenie nieskładkowe, finansowane z budżetu państwa. Świadczenie to ma na celu zapewnienie minimalnego dochodu osobom, które z różnych przyczyn nie zawsze zależnych od siebie nie nabyły prawa do emerytury lub ich emerytura jest niższa od najniższej emerytury. Jest ono skierowane do osób, które osiągnęły wiek 60 lat (kobiety) i 65 lat (mężczyźni) i nie posiadają niezbędnych środków utrzymania. Jest to więc świadczenie, w pierwszej kolejności, kierowane do obecnych 60/65-latków, 70-latków, 80-latków i starszych.

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Na marginesie warto podkreślić, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające usuwa nierówność w prawie do zabezpieczenia emerytalnego matek, które w zależności od daty urodzenia podlegały bądź podlegają różnym rozwiązaniom systemu emerytalnego. Podkreślenia wymaga, że od 1999 r. w przypadku pracowników, a od 2013 r. również za osoby niebędące pracownikami, które zrezygnowały z aktywności zawodowej lub jej nie podjęły, za wszystkie okresy opieki nad małym dzieckiem (do lat czterech), a w przypadku dzieci niepełnosprawnych dłużej, budżet państwa opłaca składki z tego tytułu. Tym samym okresy przerw w aktywności zawodowej, w związku ze sprawowaniem osobistej opieki nad dzieckiem, są uwzględniane w wymiarze emerytury i podwyższają jej wysokość.

Takie rozwiązania nie obowiązywały w przeszłości. Stąd też część kobiet, ze względu na konieczność zrezygnowania z pracy albo na niemożliwość jej podjęcia, ze względu na opiekę nad dziećmi w rodzinie wielodzietnej, nie nabyła prawa do emerytury z tzw. starego systemu emerytalnego lub nie wypracowała emerytury w wysokości najniższej z nowego systemu emerytalnego.

Ustawa z dnia 31 stycznia 2019 r. wpisuje się w rozwiązania obecnie funkcjonujące w systemie emerytalnym, kierując świadczenie o charakterze zaopatrzeniowym do osób, objętych starym systemem emerytalnym, które przez niespełnienie wymagań stażowych zostały wyłączone z powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego.

Faktem jest, że emeryci i renciści szczególnie ci, którzy otrzymują najniższe świadczenia, znajdują się często w trudnej sytuacji materialnej, gdyż kwota ich świadczeń nie zawsze wystarcza na zaspokojenie wszystkich potrzeb. Jednak należy uświadomić sobie, że zagrożenia ekonomiczne nie dotyczą wyłącznie jednej grupy społecznej. Wsparcia ze strony państwa oczekuje wiele osób, a każda pomoc oferowana przez państwo uzależniona jest głównie od kondycji finansów publicznych.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające, jako specjalne świadczenie nieskładkowe, finansowane z budżetu państwa, nie jest skierowane do wszystkich rodzin wielodzietnych, ale do osób najbardziej potrzebujących, ponieważ ma na celu zapewnienie minimalnego dochodu osobom, które z przyczyn niezależnych od siebie nie mogły znaleźć pracy, stąd też zrezygnowały z zatrudnienia lub go nie podjęły, by wychowywać dzieci w rodzinach wielodzietnych i z tego powodu nie nabyły prawa do emerytury lub ich emerytura jest niższa od najniższej emerytury.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające likwiduje przynajmniej częściowo nierówność i skutki dysfunkcji rynku pracy w powojennej Polsce. Niektóre kobiety, które zrezygnowały z pracy albo nie miały możliwości jej podjęcia z powodu opieki nad dziećmi w rodzinie wielodzietnej, nie nabyły prawa do emerytury z tzw. starego systemu emerytalnego lub nie wypracowały emerytury w wysokości najniższej z nowego systemu emerytalnego.

Dlatego ustawa z dnia 31 stycznia 2019 r. *o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym* jest przede wszystkim narzędziem pozwalającym niektórym osobom urodzonym przed 1949 r. (objętym starym systemem emerytalnym), uzyskać zabezpieczenie społeczne. Brak dostatecznego (15 lub 20-letniego stażu pracy) wyłączał je bowiem z powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego. Trudno być obojętnym na sytuację, w której osoby poświęcając życie na wychowanie większej liczby dzieci, w czasach które nie były przyjazne godzeniu ról zawodowych i rodzinnych, byłyby zagrożone na starość ubóstwem. Rodzicielskie świadczenie uzupełniające nie jest emeryturą, ma charakter pomocy społecznej.

Jednocześnie należy zauważyć, że nieustannie trwają prace nad poszukiwaniem jak najlepszych rozwiązań i modyfikacji systemu emerytalnego, w szczególności w zakresie niedyskryminowania rodziców obniżonym wymiarem świadczeń emerytalnych.

Przykładem takich działań jest wspomniane powyżej znowelizowanie przepisów odnośnie opieki nad dzieckiem dla pracowników przebywających na urlopie wychowawczym. Do 31 grudnia 1998 r. nie było obowiązku odprowadzania za te okresy składek i wliczały się one do emerytury, jako okresy nieskładkowe, co znacznie obniżało świadczenia. Dopiero od 1 stycznia 1999 r. za okres sprawowania opieki nad dzieckiem na urlopie wychowawczym pracownicy mają opłacane składki z budżetu państwa. Ponadto wprowadzona w maju 2015 r. nowelizacja ustawy emerytalnej dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. czas sprawowania opieki nad dzieckiem w trakcie urlopu wychowawczego oraz bezpłatnego (w systemie zabezpieczenia społecznego) pozwala uwzględniać w emeryturze (w kapitale), jako okres składkowy niezależnie, w jakim okresie kobieta z niego korzystała. W praktyce oznacza to, że również kobiety, które wychowywały dzieci w latach 80-tych, mają szansę na przeliczenie a zarazem podwyższenie emerytury.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy *o petycjach*, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem

Anna Ulewska-Marciniak

Dyrektor Departamentu

Ubezpieczeń Społecznych

/.../ podpisano elektronicznym podpisem kwalifikowanym

Do wiadomości:

Departament

Dialogu i Partnerstwa Społecznego

Dot.: DDP.II.055.49.1.2020.NK